

dues! Precisament volia demanar-te una entrevista. M'interessa la teva opinió... Et dic que sí! Sobre un punt de psicologia femenina... Per a una biografia que estic fent... No, la Mercè no em serveix, està massa influenciada... Pensa com jo... Dominada? Més: la tinc anul·lada. Excés de personalitat per part meva... Dignes, digues... Però escolta, escolta! Em sembla que no he dit res de mal... De bon humor? Si ho sabbessis!... Moltes gràcies!... Sóc atrevit perquè no em veus la cara: porto antifaç... Sí, el telèfon t'intimida com fa amb totes les bones persones... Les màscares o són molt tímides o molt desvergonyides... Encara no: esperat. Ja em veuràs el dia de l'aniversari... Ja començo a estar tip de la moral burgesa... (*Marcant les paraules.*) Dic que ja començo a estar tip de la moral burgesa... Creu-me... Llançar-me a la mala vida... Paraula!... Senzillament: posar-me a frec d'una orella petita, fina, molt ben dibuixada... com un cargol marí... un cargol de mar!... Sí, i després aprofitar l'estona... El meu discurs. Ah, sí. Us parlaré... et parlaré de la... felicitat, ni més ni menys!... Que s'esperí la modista... Que s'esperí tothom!...

Entra OLEGUER i CUGAR canvia de to.

Com vulguis, Núria... Sí, jo també tinc molta feina... Això mateix. Gràcies. Adéu, adéu... Ah, com està l'Oriol? Escolta... Ha penjat!

Penja l'auricular. A OLEGUER.

Era la Núria Gran. Volia parlar amb l'Eulàlia.

OLEGUER: Minúcies de dones. Vols beure un glop? Xerès... conyac?

CUGAR: No, gràcies.

OLEGUER, *intrigat*: A tu te'n passa alguna...

CUGAR: Per això he vingut...

OLEGUER, *protector i pretensió*: Sigui el que sigui, no cal prendre-s'ho tan a la valenta. Aquí tens un amic disposat a donar-t'hi un cop de mà. Tot té adob, tret de la mort. Els romans...

CUGAR, *interrumpent, mofoire*: Els romans?

OLEGUER: M'intrigues, Cugat. La teva telefonada ja m'ha semblat enigmàtica...

CUGAR: Potser no val la pena...

OLEGUER: La valgui o no la valgui, estic a les teves ordres!

CUGAR: Sí, ara ja sóc aquí... Encara que...

OLEGUER: Mai no he comprès els homes indecisos. Els problemes han d'investir-se de dret. Ja sé que els intel·lectuals juguen sovint a complicar-vos la vida.

CUGAR: Probablement.

OLEGUER: Esperat. (*Va a un moble bar i en treu una ampolla i dos vasos.*) Posem-nos a to, animem-nos. (*Serveix.*) Almenys, tasta-ho per acompanyar-me! (*Alça la copa amb gest de brindis i beu. CUGAR beu uns glops.*)

CUGAR: Qualsevol diria que ets un oncle benèvol o un metge de confança.

OLEGUER: Res d'això. El que passa és que tinc més experiència que tu, que he viscut més i estic més endurit, senzillament. Engal!

Pausa.

CUGAR: Oleguer, fa algunes hores he sabut que tu i la meua dona us... estimeu.

OLEGUER, *encaixa el cop. Pausa*: Ets sorprenent, Cugat! Ets extraordinari! Però anem a pams! Quin valor dones a aquestes paraules: us estimeu?

CUGAR: El valor ordinari, acceptat per tothom. Exactament.

OLEGUER: Bé, podria negar-t'ho, podria discutir-t'ho... Però em sembla més net donar la cara. Un dia, encara no deu fer un mes, la Mercè i jo vam descobrir que entre nosaltres s'havia establert indeliberadament, atenció, Cugat!, *indeliberadament*, un corrent de simpatia mútua. Res més que això, ni abans ni després!

CUGAR: Molt bé. Volia que sabessis que jo no ignoro l'existència d'aquest sentiment.

OLEGUER: El fet, ja ho veus!, no té ni pot tenir cap transcendència. Però em sabria greu, molt greu, que arribés a crear-te un conflicte. Pel que es veu la Mercè s'ha cregut obligada a confessar-te aquesta insignificança. Ho trobo excessiu, absolutament inútil: un escrúpul de monja. Permet-me que t'ho digui: la teva dona està massa desenfeïnada.

CUGAR: T'hauries de fer càrrec que els nostres punts de vista, en aquesta ocasió, és difícil que coincideixin.

OLEGUER: No sé, no endevino encara el disegni que et guia. Què pretens? Què esperes de mi? Potser et sents ofès i vens a exigir-me una reparació?

CUGAR: De cap manera. Reparar, què?

OLEGUER: Però l'ofensa o, si vols, la injúria, existeix? Parla clar, home de Déu! No puc sofrir les situacions ambigües, les mitges tintes! Dignes: ¿creus que entre tu i jo ha sorgit, s'ha creat, una... qüestió d'honor?

CUGAR: D'honor? Paraula sense sentit.

OLEGUER: Aleshores, què? Vens només a renyar-me o a queixar-te?

CUGAR: Oleguer: tu i jo som força diferents, però sempre hem estat amics. Fa un quart de segle que ens coneixem i que ens tractem. Hem discutit molt, però mai no hem arribat a barrantar-nos... Quan he sabut que l'afecte entre tu i la Mercè

havia... com ho diré?, havia guanyat graus, havia ascendit de categoria, immediatament he decidit plantejar-te la nova situació: en primer lloc per... verificar l'abast d'aquesta diguem-ne anomalia; després, per lleialtat envers l'amic; i encara per tranquil·litat meva i de la mateixa Mercè... Jo no podia convertir-me en un marit grotesc, secretament rosegat per la gelosia, en eterna vigilància dels passos de la meva muller...

OLEGUER: Aquests estats d'ànim, tot just els puc arribar a concebre! Quins bizantinismes! Però com que m'adono, perquè ho palpo, que en persones de la teva fusta es produeixen i prenen cos, no tinc altre remei que admetre'ls i de seguida plantar-los cara. És el meu sistema, Cugat, ja em coneixes! De manera que anem al gra!

CUGAR: No m'has entès, Oleguer, no m'has entès!

OLEGUER, *dominador*: Potser no que no t'entenc, però vull fer tot el que pugui perquè almenys t'entenguis tu mateix... Espera't... Uns segons per a ordenar les meves idees... (Pausa.) Mira, Cugat; puc oferir-te diverses solucions...

CUGAR: No es tracta d'això...

OLEGUER: Deixa'm dir! Mira: una solució fóra rompre la nostra vella amistat, és a dir, deixar-la caure a poc a poc, insensiblement. Confesso que l'expedient, per la meva banda, resultaria penosíssim... Hem estat companys d'internat i de milícia i després mai no ens hem perdut de vista. Ens vam casar el mateix dia amb dues noies amigues de tots dos i amigues entre elles... Resumixo: em fóra molt dolorós deixar-me d'un company com tu.

CUGAR, *provant d'imposar-se*: Oleguer: et dic que no he vingut per...

OLEGUER: Permet-me, permet-me, permet-me! (CUGAR *cesteja, descoratjat*.) Permet-me, encara... Deixa'm acabar. Solució b):

donar-te la meva paraula d'amic i... d'home, j'm'entens?, *d'home!*, que jo no he tingut mai la intenció de perfeccionar, per dir-ho així, aquesta... simpatia i de portar-la a un terreny vedat, i que, des d'ara, dono l'assumpte per sobresegut i conclus. No cal que et digui que aquesta solució em satisfaria del tot, per tal com es basa en un sentiment de confiança mútua... I, finalment, solució c): la...

CUGAT: Prou, Oleguer, prou!

OLEGUER: Doncs, prou...

CUGAT, *excitat*: Ja t'he dit que no he vingut a parlar amb l'advocat... Jo no exigeixo, no demano res... Sóc aquí únicament per dir-te: Oleguer: ho sé i vull que sàpigues que ho sé. I això no és cap amenaça, ni tan sols un advertiment...

OLEGUER: Doncs què és?

CUGAT: Què és? És que no vull quedar exposat a fer-me sospitos als teus ulls ni als ulls de ningú. Vet aquí!

OLEGUER: Sospitos de... ?

CUGAT: Sospitos d'això que estàs pensant: de consentiment!

OLEGUER: Deixa'm que t'ho digui: ets un extravagant.

CUGAT: Probablement. (*Molt inquiet.*) Fora d'això tot està bé: ni temo res, ni et guardo cap rancor, ni tinc cap dubte. Estic ben tranquil, ben tranquil.

OLEGUER: No diguis mentides, Cugat! El neguit se't menja. Estàs descontent de mi, però sobretot de tu mateix. A hores d'ara et penedeixes del pas que has fet. No trobes una sortida airosa. Ah, però si haguessis optat per callar i passar-t'ho sol amb la Mercè, el desassossec tampoc no et deixaria viure...

CUGAT: Dignes que sóc un anormal, un maníac, un ximple...

OLEGUER: No, ja t'ho he dit: ets simplement un *intel·lectual*.

CUGAT, *sarcàstic*: Sí, sóc un intel·lectual! Un home que pretén viure alhora dintre i fora de la societat, que es passa la vida fent-se preguntes a les quals prova inútilment de respondre,

que s'alimenta d'idees i menysprea els fets. Una criatura absurda i indigesta que té l'audàcia de ser tímid i modest enmig de la petulància i l'aplom dels homes d'acció. És això, oi?

OLEGUER: Bé, força objectiu. Partim, doncs, de la teva definició. Tu ets un escèptic universal, i jo, que visc en la realitat i de realitats, que crec en el que veuen els meus ulls, palpen les meves mans i em mostra el meu seny, tinc el deure d'aclarir-te la teva pròpia situació i provar de...

CUGAT: Gràcies, moltes gràcies! No t'esforcis en un treball inútil... (*Exaltat.*) A veure, tu, l'home de les solucions i les realitats, l'home de la raó infal·lible i del sentit pràctic, digues, què hauries fet en el meu cas? Explica't, si et plau, explica't!

OLEGUER: Jo? Què hauria fet en el teu cas? En primer lloc et diré que em costa molt d'imaginar-m'ho.

CUGAT: No defugis la qüestió!

OLEGUER: No, no la defujo... Per començar: la meva dona hauria callat, no m'hauria fet una confessió semblant.

CUGAT: Per què ho suposes?

OLEGUER: Que per què ho suposo? Han passat deu anys, les meves ocupacions m'abasseguen... i a ella l'abasseguen els fills. Arriba un moment que el matrimoni és una simple juxtaposició... Això no obstant, admetem la hipòtesi que la meva dona un bon dia em ve amb una contalla d'aquest gènere. Què faig, jo? Com reaccio? No faig absolutament res, no reaccio. L'escollo i immediatament oblidó el que m'ha dit. Passa el temps i tot se'n va en fum d'imaginacions. Mentrestant la cosa no m'ha fet perdre ni un minut de son, no m'ha distret ni així, m'entens?, ni així de la meva feina.

Total: zero!

CUGAT: Sona a fals això, és bo per dir.

OLEGUER: I per fer, Cugat, i per fer! Encara no em coneixes

prou. Admès el supòsit, jo raono d'aquesta manera: el meu amic no és capaç de fer-me una bretolada, i, si ho fos, tinc raons per a creure que la meva dona no gosaria seguir-lo gaire lluny. Sé els punts que calça!

CUGAR: Dignes-ho tot: i estimes la teva dona d'una manera molt relativa.

OLEGUER: Com te sembli... Però estimo absolutament la meva reputació i l'escàndol m'escarriïfa... (*Ara, de cop, li sonen les darreres paraules de CUGAR.*) ¿És que l'Eulàlia t'ha fet certes confidències?

CUGAR: Endevina-ho. No dius que saps els punts que calça?

OLEGUER, *cínic*: Amb la mà al cor, d'home a home: creus que una dona pot interessar com a tal dona després de deu anys de convivència?

CUGAR: Segons. Una dona com l'Eulàlia, sí.

OLEGUER: Pura il·lusió òptica. Si ara jo trobés una altra Eulàlia i estigués desvagat, és probable que li descobrís unes gràcies irresistibles, però sempre a condició que no fos meva.

CUGAR, *acerrat, amarg*: És això el que t'ha passat amb la Mercè?

OLEGUER, *tocat*: En principi, sí. I perdona la franquesa.

CUGAR: Si no la perdonés, què hi guanyaria?

Silenci tibant. L'OLEGUER s'omple la copa i la buida d'un tret.

OLEGUER: No has agafat set?

CUGAR: No.

OLEGUER: Reconeix que has estat impertinent amb la teva pre-gunta... Tens foc? (*CUGAR dona foc per al cigarret d'OLEGUER, el qual abans ha butxaquejat inútilment.*) Però no té importància. Entre amics i en conversa privada, ho admeto tot. Sóc un realista de debò. Em penso haver arribat a...

Truquen a la porta.

Passi!

Entra tímidament PETR.

Una altra vegada? No li he dit i repetit que no volia ser des-torbat sota cap pretext?

PETR: És que...

OLEGUER: No insisteixi! Ja és hora que aprengui de resoldre tot sol els petits problemes! Retiri's!

PETR es retira, confós. OLEGUER recobra immediatament el seu to. Decantant-se vers CUGAR i posant-li les mans a l'espatlla.

Cugat, vols un consell? Vols que et reveï el secret de la meva serenitat i del meu èxit? Escolta: quan un home emprèn la pujada de la vida, cal que triï un camí. Des d'aquell moment ha de saber renunciar a tot allò que empallegui la seva marxa. Una idea fixa i una acció incessant al servei exclusiu de la idea. És això. Aleshores, no en dubtis, la vida cedeix, capitula...

CUGAR: La vida... l'èxit... ¿Quin valor i quin sentit dones a aquestes paraules?

OLEGUER: Segurament en aquest punt, com en tants d'altres, tampoc no coincidirem... L'èxit vol dir simplement guanyar un primer lloc en el camp on operes. I això, no ho oblidis!, té el seu preu i exigeix un sacrifici. Jo mateix, fixa-t'hi, a la meua manera sóc un asceta. Per exemple: els interessos del cor, l'íntima delícia dels afectes, la família com a finalitat...

CUGAR: La funció pròpiament humana?

OLEGUER: Sí, segons com t'ho miris. Tot això és fisiologia més o menys ben disfressada. Cal superar-ho.